

31996R1257

L 163/1

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

2.7.1996

**NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1257/96,
20. juuni 1996,
humanitaarabi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 130w,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

vastavalt asutamislepingu artiklis 189c sätestatud menetlusele ⁽²⁾

ning arvestades, et:

mehedalistel, loodusõnnetuste, sõdade ja sõjaliste konfliktide või muude sarnaste erandlike asjaolude ohvritel on õigus saada rahvusvahelist humanitaarabi, kui nende enda ametiasutused ei suuda neile tõhusat hädaabi anda;

sõjaliste konfliktide või sarnaste erandlike asjaolude ohvrite kaitsmisega seotud tsiviilmeetmeid reguleeritakse rahvusvahelise humanitaarõigusega ja neid tuleb lugeda humanitaarmedetmete osaks;

humanitaarabi hõlmab mitte ainult inimeste päästmise ja kaitsmise meetmeid hädaolukorras või vahetult selle järel, vaid ka meetmeid, mille eesmärk on ohvrite juurde pääsemise ja abi takistusteta kohaletoimetamise hõlbustamine ja võimaldamine;

humanitaarabi võib olla arengu- või ülesehitustöö eeltingimuseks ning seetõttu tuleb selle andmist jätkata kogu kriisiolukorra ja selle tagajärgede kestmise ajal; seetõttu võib humanitaarabi hõlmata ka lühiajalist taastusabi, mille eesmärk on hõlbustada hädaabi saabumist, takistada kriisi mõjude halvenemist ja abistada kannatanuid toimetuleku miinimumtaseme saavutamisel;

eelkõige tuleb võtta ennetusmeetmeid, et olla valmis katastroofidega seotud ohtudeks, ning luua vastav varajase hoiatamise ja sekumissüsteem;

tuleks tagada ühenduse, siseriiklike ja rahvusvaheliste ennetus- ja sekumissüsteemide tõhusus ja ühtsus, mis on loodud looduskatastroofidest ja inimese tekitatud katastroofidest või sarnastest erandlikest olukordadest tulenevate vajaduste rahuldamiseks;

humanitaarabi, mille ainueesmärk on vältida või leevendada inimkannatust, antakse ohvritele olenemata nende rassilisest, etnilisest päritolust, usutunnistusest, soost, vanusest, rahvusest või poliitilistest vaadetest, ning abi andmist ei tohi suunata ega mõjutada poliitilised kaalutlused;

humanitaarabiga seotud otsused tuleb teha erapooletult ning üksnes ohvrite vajadustest ja huvidest lähtuvalt;

tihedat koostöö liikmesriikide ja komisjoni vahel nii otsuste tegemise tasandil kui praktilises tegevuses on ühenduse tõhusate humanitaarmedetmete alus;

ühendus peab püüdma teha koostööd kolmandate maadega ja kooskõlastama nendega oma tegevust, mis on osa ühenduse toetusest rahvusvahelise humanitaarabi tõhustamisele;

selle eesmärgi saavutamiseks tuleks kindlaks määrata kriteeriumid koostööks valitsusväliste organisatsioonide, rahvusvaheliste institutsioonide ja organisatsioonidega, mis tegelevad humanitaarabiga;

tuleb säilitada, austada ja toetada valitsusväliste organisatsioonide ja muude humanitaarinstitutsioonide sõltumatust ja erapooletust humanitaarabitöös;

tuleks toetada liikmesriikide ja muude arenenud riikide valitsusväliste organisatsioonide humanitaaralast koostööd asjaomaste kolmandate maade vastavate organisatsioonidega;

⁽¹⁾ EÜT C 180, 14.7.1995, lk 6.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 30. novembri 1995. aasta arvamus (EÜT C 339, 18.12.1995, lk 60), nõukogu 29. jaanuari 1996. aasta ühine seisukoht (EÜT C 87, 25.3.1996, lk 46) ja Euroopa Parlamendi 21. mai 1996. aasta otsus (EÜT C 166, 10.6.1996).

humanitaarabi laadi tõttu tuleks humanitaarmedetmete ja -projektide rahastamiseks kasutusele võtta tõhus, paindlik, läbi- paistev ja vajaduse korral kiire otsuste vastuvõtmise kord;

üldeelarvest rahastatava Euroopa Ühenduse humanitaarabi raken- damise ja haldamisega seotud kord tuleks kehtestada nii, et Lomés 15. detsembril 1989. aastal alla kirjutatud neljandas AKV-EÜ kon- ventsioonis (muudetud 4. novembril 1995 Mauritiusel alla kirju- tatud lepinguga) ettenähtud hädaabiga seotud toimingute suhtes kohaldatakse eespool nimetatud konventsioonis sätestatud menetlusi ja korda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

HUMANITAARABI EESMÄRGID JA ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Ühenduse humanitaarabi koosneb abi-, hädaabi- ja kaitsemeetmetest, mille eesmärk on abistada kolmandate maade kõige ohustatumaid inimesi, kes kannatavad loodusõnnetuste, inimeste tekitatud kriiside nagu sõjad ja sõjalised konfliktid, või loodusõnnetuste või inimese poolt tekitatud õnnetustega sarnaste erandlike olukordade või asjaolude tõttu, seejuures kedagi diskrimineerimata. Abi antakse seni, kuni nendest olukordadest tulenevad vajadused seda nõuavad.

Abi hõlmab ka ohtudega seotud ennetusmeetmeid ning toiminguid katastroofide või sarnaste erandlike olukordade vältimiseks.

Artikkel 2

Artiklis 1 nimetatud humanitaarmedetmete eesmärgid on:

- päästa ja hoida inimelusid hädaolukorras ja vahetult selle järel ning loodusõnnetustes, millega kaasnevad suured inimkaotu- sed, füüsilised või sotsiaalsed kannatused või materiaalsed kah- jud;
- anda vajalikku abi ja hädaabi inimestele, keda mõjutab pike- maajaline, eriti sõjalistest konfliktidest või sõdadest tulenev kriis, mille mõju on samasugune, nagu punktis a kirjeldatud

mõju, ning eelkõige siis, kui nende enda ametiasutused ei suuda neid tõhusalt abistada, või võimuvaakumi korral;

- osaleda abi transportimise rahastamisel ning toetada kõigi ole- masolevate logistiliste vahenditega abi jõudmist nendeni, kel- lele see on ette nähtud, ning kaitsta humanitaarabiga hõlma- tud vara ja personali, välja arvatud kaitsepoliitilise tähendusega toimingud;
- tihedas koostöös kohalike struktuuridega läbi viia lühiajalisi taastus- ja ülesehitustöid, eriti infrastruktuuri ja seadmete alal, et hõlbustada hädaabi saabumist, takistada kriisi mõjude hal- venemist ja alustada kannatanute abistamist toimetuleku mi- inimumtaseme saavutamisel;
- toime tulla elanikkonna liikumise tagajärgedega (põgenikud, ümberasustatud inimesed ja tagasipöördujad), mida põhjusta- vad loodusõnnetused ja inimese poolt tekitatud katastroofid, ning ellu viia kavasid, et aidata päritoluriiki repatrieerumist ja sinna ümberasumist, kui see on võimalik rahvusvaheliste lepingute tingimuste kohaselt;
- tagada valmisolek loodusõnnetuste või sarnaste erandlike olu- kordadega seotud ohtudeks ning kasutada sobivat varajase hoiatamise ja sekkumissüsteemi;
- toetada tsiviilmeetmeid, millega rahvusvaheliste lepingute kohaselt kaitstakse sõjaliste konfliktide või sarnaste hädaolu- kordade ohvreid.

Artikkel 3

Artiklites 1, 2 ja 4 nimetatud ühenduse abi võib kasutada kõikide toodete ja seadmete ostmise ja kohaletoimetamise rahastamiseks, mida vajatakse humanitaarmedetmete rakendamiseks, kaasa arvatud ohvritele maja või peavarju ehitamine, nendeks toiminguteks väljastpoolt palgatud välismaa või kohaliku personali kulud, rahvusvaheline või siseriiklik transport, hädaabi logistika ja jaotamine ning kõik muud toimingud, mille eesmärk on hõlbustada abi jõudmist abisaajateni.

Seda võib samuti kasutada kõikide muude kulude rahastamiseks, mis on otseselt seotud humanitaarmedetmete rakendamisega.

Artikkel 4

Artiklites 1 ja 2 nimetatud ühenduse abi võib samuti kasutada järgmiste meetmete finantseerimiseks:

- humanitaarmedmete teostatavuse eeluuringud ning humanitaarabi projektide ja kavade hindamine,
- humanitaarabi projektide ja kavade kontrollimeetmed,
- humanitaarmedmete alased väikesemahulised koolitusprogrammid ja ülduuringud, mida rakendatakse etapiviisiliselt, kui finantseerimine on jaotatud mitme aasta peale,
- kulud, mis on vajalikud abi ühenduse päritolu rõhutamiseks,
- üldsuse teadlikkuse tõstmine ja infokampaaniad, mille eesmärk on humanitaarabi küsimuste parem mõistmine, eelkõige Euroopas ja kolmandates maades, kus ühendus finantseerib suuri humanitaarabiprogramme,
- meetmed, millega tugevdatakse ühenduse koordineerimistööd liikmesriikide, teiste doonorriikide, rahvusvaheliste humanitaarabiorganisatsioonide ja -institutsioonidega, valitsusväliste organisatsioonide ja neid esindavate organisatsioonidega,
- humanitaarabiprojektide rakendamiseks vajalik tehniline abi, kaasa arvatud tehnilise oskusteabe ja kogemuste vahetamine Euroopa humanitaarabiorganisatsioonide ja asutuste või nende organite ja kolmandate maade humanitaarabiorganisatsioonide vahel,
- humanitaaralane miinide kahjutustamine, kaasa arvatud jala- väemiinide alane selgitustöö kohalike elanike seas.

Artikkel 5

Käesoleva määruse alusel antakse ühenduse rahalist abi tagastamatu toetusena.

Käesoleva määrusega reguleeritud meetmed on lõivu-, maksu- ja tollimaksuvabad.

II PEATÜKK

HUMANITAARABI RAKENDAMISE KORD

Artikkel 6

Ühenduse poolt rahastatavaid humanitaarabimeetmeid võib rakendada rahvusvaheliste või liikmesriigis asuvate valitsusväliste asutuste ja organisatsioonide või abisaaja kolmanda maa taotlusel või komisjoni algatusel.

Artikkel 7

1. Valitsusvälised organisatsioonid, kes võivad saada ühenduse rahaabi käesoleva määruse kohaste meetmete rakendamiseks, peavad vastama järgmistele kriteeriumidele:

- a) need peavad olema ühenduse liikmesriigis selle riigi seaduste kohaselt asutatud autonoomsed mittetulundusorganisatsioonid;
- b) nende peakontor peab olema ühenduse liikmesriigis või ühenduse abi saavas kolmandas riigis. See peab olema kõikide käesoleva määruse kohaselt rahastatud meetmeid käsitlevate otsuste tegemise tegelik keskus. Erandkorras võib peakontor olla kolmandas doonorriigis.

2. Valitsusvälise organisatsiooni sobivuse kindlaksmääramisel ühendusepoolsetel rahastamisel võetakse arvesse organisatsiooni järgmised näitajad:

- a) haldus- ja finantsjuhtimise suutlikkus;
- b) kavandatud meetmetega seotud tehniline ja logistiline võimetus;
- c) kogemused humanitaarabi alal;
- d) asjaomase organisatsiooni poolt rakendatud varasemate meetmete tulemused, eelkõige ühenduse poolt rahastatud meetmete tulemused;
- e) valmisolek vajaduse korral osaleda humanitaarmedmete koordineerimiseks loodud süsteemis;
- f) võime ja valmisolek töötada asjaomastes kolmandates riikides olevate humanitaarabi asutuste ja kohalike kogukondadega;
- g) erapooletus humanitaarabi rakendamisel;
- h) vajaduse korral varasemad kogemused humanitaarmedmetega seotud kolmandas riigis.

Artikkel 8

Ühendus võib samuti rahastada rahvusvaheliste asutuste ja organisatsioonide humanitaarmedmeid.

Artikkel 9

Ühendus võib vajaduse korral rahastada ka komisjoni või liikmesriikide eriasutuste humanitaarmedmeid.

Artikkel 10

1. Ühenduse ja siseriiklike humanitaarabisüsteemide tõhususe ja kooskõlastatuse tagamiseks ja tugevdamiseks võib komisjon võtta mis tahes meetmeid, mida on vaja tema enda ja liikmesriikide tegevuse tiheda koordineerimise edendamiseks nii otsustamise tasandil kui kohapeal praktilises tegevuses. Liikmesriigid ja komisjon kasutavad selleks teabevahetussüsteemi.

2. Komisjon tagab, et ühenduse poolt rahastatud meetmed on kooskõlas rahvusvaheliste organisatsioonide ja asutuste meetmetega, eelkõige nendega, mis on osa ÜRO süsteemist.

3. Komisjon püüab humanitaarabi alal arendada kooskõlastamist ja koostööd ühenduse ja kolmandate doonorriikide vahel.

Artikkel 11

1. Komisjon kehtestab käesoleva määruse kohase abi andmise, varumise ja rakendamise tingimused.

2. Abi ei anta, kui abisaaja ei täida neid tingimusi.

Artikkel 12

Kõikides käesoleva määruse alusel sõlmitud rahastamislepingutes nähakse eelkõige ette, et komisjon ja kontrollikoda võivad teha kontrolli kohapeal ja humanitaarpartnerite peakontoris vastavalt komisjoni poolt sätestatud üldisele korrale, mis põhineb kehtival eeskirjadel, eriti Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse sätetel.

III PEATÜKK

HUMANITAARMEETMETE RAKENDAMISE KORD

Artikkel 13

Komisjon teeb otsuse erakorralise meetme kohta, mille kogumaksumus ei ületa 10 miljonit eküüd.

Erakorralisi meetmeid võetakse järgmiste meetmete puhul:

- meetmed, millega rahuldatakse humanitaarabi erakordsed ja ettenägematud vajadused, mis tulenevad ootamatutest loodusõnnetustest või inimese poolt tekitatud kataastroofidest, nagu üleujutused, maavärinad ja sõjalised konfliktid või nendega sarnased olukorrad,
- meetmed, mille kestus on piiratud ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud hädaolukorras toimimisega: vastavad fondid katavad esimeses taandes nimetatud humanitaarvajaduste rahuldamise toimingud kuni kuue kuu vältel, mis on ette nähtud rahastamisotsuses.

Kui meetmed vastavad nendele tingimustele ja nende kogumaksumus on üle 2 miljoni eküüd:

- teeb komisjon otsuse,
- informeerib sellest liikmesriike kirjalikult 48 tunni jooksul,
- esitab otsuse põhjendused komitee järgmisel koosolekul, esitades eelkõige kiirmenetluse kasutamise põhjused.

Komisjon teeb kiirmenetlusel vastuvõetud meetmete jätkamise otsused artikli 17 lõikes 3 sätestatud korras ja artikli 15 lõike 2 teises taandes sätestatud piirides.

Artikkel 14

Komisjon hindab ja haldab käesoleva määrusega reguleeritud meetmeid, teeb nende kohta otsuseid ja kontrollib neid kooskõlas eelarve- ja muude kehtivate menetlustega, eelkõige Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse sätetega.

Artikkel 15

1. Komisjon, tegutsedes artikli 17 lõikes 2 ettenähtud korras:
 - otsustab artikli 2 punktis c nimetatud humanitaarabi kaitsemeetmete ühendusepoolse rahastamise,
 - võtab vastu käesoleva määruse rakendusemäärused,
 - otsustab komisjoni otsese tegevuse ja liikmesriikide eriasutuste otsese tegevuse rahastamise.
2. Komisjon, tegutsedes artikli 17 lõikes 3 ettenähtud korras:
 - kinnitab üldkavad, mille eesmärk on luua ühtne tegevusraamistik konkreetsetes riigis või piirkonnas, kus humanitaarkriis on nii ulatuslik ja keerukas, et see tõenäoliselt kestab, ning kinnitab nende kavade eelarve. Seetõttu uurivad komisjon ja liikmesriigid nende üldkavade rakendamise prioriteete,
 - teevad otsuseid üle 2 miljoni eküü suuruste projektide kohta, ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist.

Artikkel 16

1. Üks kord aastas arutab artiklis 17 nimetatud komitee komisjoni esindaja poolt antud järgmise aasta humanitaarmeetmete üldsuunisteid ja uurib ühenduse ja siseriikliku humanitaarabi koordineerimise üldisi küsimusi ning mis tahes üld- või eriküsimusi, mis on seotud ühenduse abiga selles valdkonnas.

2. Komisjon esitab artiklis 17 nimetatud komiteele ka informatsiooni humanitaarabi andmisega seotud õigusaktide muudatustest, kaasa arvatud partnerluse raamleping.

3. Artiklis 17 nimetatud komiteele teatatakse ka komisjoni kavatsustest humanitaarmedmeid hinnata ning võimaluse korral hindamise ajakava.

Artikkel 17

1. Komisjoni abistab komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

2. Käesolevas lõikes sätestatud menetluse alustamise korral esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu komisjoni esindaja. Tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 148 lõikes 2 nõukogu otsuste vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku põhjal. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.

Kui meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon need vastu.

Kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, esitab komisjon võetavate meetmete kohta viivitamata ettepaneku nõukogule. Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui nõukogu ei ole otsust teinud ühe kuu jooksul alates nõukogu poole pöördumisest, võtab komisjon ettepanekud vastu.

3. Käesolevas lõikes sätestatud menetluse alustamise korral esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu komisjoni esindaja. Tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 148 lõikes 2 nõukogu otsuste vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku põhjal. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.

Komisjon võtab vastu meetmed, mida rakendatakse viivitamata. Kui meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas, teatab komisjon sellest viivitamata nõukogule. Sellisel juhul lükkab komisjon vastuvõetud meetmete kohaldamise edasi ühe kuu võrra alates kõnealuselt teatamisest.

Eelmises lõigus osutatud tähtaja jooksul võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega teha teistsuguse otsuse.

Artikkel 18

1. Komisjon hindab regulaarselt ühenduse rahastatud humanitaarabimeetmeid, et kindlaks teha, kas meetmete eesmärgid on saavutatud, ja anda suuniseid edaspidise tegevuse tõhustamiseks. Komisjon esitab komiteele kokkuvõtte, milles on andmed hindamisse kaasatud ekspertide kohta, mida komisjon võib vajaduse korral kontrollida. Taotluse korral on hinnanguaruanded kõigile liikmesriikidele kättesaadavad.

2. Liikmesriikide taotluse korral võib komisjon koos nendega hinnata ühenduse humanitaarmedmetete ja -kavade tulemusi.

Artikkel 19

Komisjon esitab iga eelarveaasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande, milles on kokkuvõtte selle aasta jooksul rahastatud meetmete kohta.

Kokkuvõtte sisaldab teavet asutuste kohta, kellega koos humanitaarmedmeid on rakendatud.

Aruandes esitatakse ka ülevaade igast väljastpoolt tehtud hindamisest, mis on tehtud erimeetmete kohta.

Komisjon teatab liikmesriikidele kinnitatud meetmetest hiljemalt ühe kuu jooksul alates otsuse tegemisest, näidates antud summa, meetme laadi, abi saanud inimesed ja kaasatud partnerid, ilma et see piiraks artikli 13 kohaldamist.

Artikkel 20

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist üldhinnangu käesoleva määruse alusel ühenduse poolt rahastatud meetmete kohta koos käesoleva määruse kehtivusaja pikendamist käsitlevate soovitusetega ning vajaduse korral selle muudatusettepanekud.

Artikkel 21

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Ühenduste Teatajas.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Luxembourg, 20. juuni 1996

Nõukogu nimel

eesistuja

P. BERSANI
